

Finske Auri blev sendt til Danmark som femårig:

JEG GLEMMER ALDRIG MIN FØRSTE JUL UDEN MOR

Johanna i Finland valgte livet for sine to døtre, da hun sendte sine piger til de nærende kødgryder i Danmark. Hun kunne kun tilbyde dem et liv i sult og nød - og derfor endte Auri i Danmark i 1941. Her fortæller Auri om de først års angst og ensomhed - og om et bevægende gensyn med sin finske familie

ARTIKEL

Den første jul i Danmark var et mareridt.

Auri var kun fem år, hun forstod ikke de flinke folk og deres mærkelige sprog, så om aftenen ville hun ikke tage sit tøj af, for hun måtte da bestemt skulle tilbage til sin mor igen, og så var det bedst at stå parat.

Auri kom aldrig hjem, og hun så aldrig sin mor igen. Den mor, der havde gjort det bedste, hun kunne for sine to mindste piger, Auri og Saara.

Johanna og hendes familie levede i en bjælkehytte i de finske skove. Pigerne far var ved fronten i Finlands-krigen, og Johanna måtte slide for at holde sammen på sin familie. Maden var

kartofler - når der ellers var nogen. Finland var i krig, og Johanna ønskede det bedste for sine børn. Hellere et barn, der levede i et ufatteligt rigt land langt væk, end et barn der lå på kirkegården i landsbyen. Derfor smilede Johanna, da hun afleverede pigerne på banegården.

Bagefter gik hun hjem og græd.

Auri og Saara kom til Danmark den 9. december 1941. De to delte skæbne med 70.000 andre børn fra Finland, der blev fordelt rundt om i de nordiske lande. Det var hele tiden meningen, at børnene skulle tilbage til deres fædreland, når krigen var slut. Mange vendte hjem, andre så aldrig deres fa-

- Keld og jeg har mødt mange andre finnebørn gennem foreningen "Finnebørn i Danmark", og selv om det kan være svært at tale om barndommen, har det også hjulpet mig meget at tale med andre, der har oplevet det samme, siger Auri

milie igen. Nogle børn blev skadet for livet, andre mødte stor kærlighed og fik en ny familie.

Auri Henriksen blev i Danmark, og hun blev også lykkelig her. Nu bor hun i Sorø sammen med sin danske familie, men Finland vil altid have en ganske særlig plads i hendes hjerte, selv om hun ikke længere taler sproget.

- Vi var fire børn derhjemme, og mens far var i krig, sejlede mor med post på søerne. Det var et hårdt og slidsomt liv, men det forstår børn jo ikke. Min søster og jeg fik at vide, vi skulle rejse langt væk, men at der var mad nok og ingen behøvede at fryse, og når krigen var slut kom vi hjem til mor igen.

Alligevel husker jeg ikke andet fra rejsen, end at jeg græd hele tiden. Vi var fem og syv år, og rejsen var uendelig lang. Jeg husker, vi lå sammen med hundredevis af andre børn på skibsdækket, vi kunne ikke være nedeunder, fordi man var bange for torpedoangreb. Vi havde hinanden og et skilt om halsen, hvor der stod, hvor vi skulle hen, men det kunne vi ikke læse.

Min søster Saara

Saara og Auri fik ikke lov at beholde hinanden. De to piger var blevet plejebørn hos hver sin danske familie, og i bussen på vej mod Kirke Stillinge blev Auri hentet af sin familie, mens Saara sov videre.

- Saara fik et chok. Hun havde så bestemt lovet mor at passe på mig, og da hun vågnede, var jeg væk. Ingen kunne forklare hende, hvad der var sket, og det chok ødelagde faktisk meget i hendes liv.

Den 9. december 1941 mødte Auri endelig sin danske plejefamilie. En ældre dame hentede Auri ved bussen, og hjemme på gården blev Auri flyttet videre til damens datter, Ingeborg, der kort tid efter blev gift med Valdemar, og dermed blev Auri deres første barn.

- Det var en god familie, de vidste ikke alt det gode, de ville gøre, men jeg forstod jo intet. Jeg kan huske, jeg havde frygtelig ondt i ørerne en dag, men jeg kunne ikke forklare dem det. Der blev sendt bud efter doktoren, og da han pakkede sin taske ud, snuppede jeg noget vat og stoppede det i ørerne. Så forstod de, hvad der var galt.

Jeg savnede min søster og min familie, men det værste var, at ingen forstod mig. Der var den der fornemmelse af at være helt alene i verden. Der var mad og tøj nok, men jeg følte mig nok som en gæst.

Den første jul tænkte jeg på min familie i Finland, selv om familien havde gjort alt, hvad der stod i deres magt for at give mig en smuk dansk jul.

Auris første danske ord var "skål", fordi familien holdt Inge-
(Fortsættes på side 128)

Auris plejeforældre bor nu på et plejehjem, fordi Ingeborg ikke mere er rask, men Auri besøger dem, så tit hun kan

Af Greta Johannsen
Foto: Torkel Dyrting og private

Auri blev plejebarn hos Ingeborg og Valdemar, billedet er taget, da Auri havde været tre måneder i Danmark og havde fået lidt sul på kroppen

60-årige Auri med sig selv som barn, kort efter hun kom til Danmark fra det forarmede og krigshærgede Finland

Johanna beholdt sine to ældste børn hos sig, Signe og Ilmari. Her er de fotograferet, kort før Johanna druknede på søen i en alder af 30 år

Jeg glemmer aldrig min første jul uden mor

borgs og Valdemars bryllup. Siden gik det stærkt.

- Familien havde kun en parlør med de mest almindelige finske ord, og jeg tror, at små børn lærer et nyt sprog hurtigt, simpelt hen for at overleve. Der var mange ting at lære.

Efterhånden glemte jeg mit finske sprog, og fordi jeg aldrig havde lært at læse, kunne jeg ikke læse de to breve, min mor nåede at sende. Heldigvis var der en lærerkone i nærheden, der kunne finsk, og hun oversatte brevene for mig. Min mor troede, at min søster og jeg var sammen, og heldigvis nåede hun aldrig at finde ud af, hvordan det var fat. Min søsters familie boede faktisk lige i nærheden, men fordi hendes familie var "finere" end os, sås vi kun et par gange om året til fødselsdagene.

32 års adskillelse

Auri lærte sig dansk, men håbet om at komme hjem til mor mistede hun næste jul.

- Der kom et brev fra min søster, som dengang var 10 år. Hun fortalte, at mor var druk-

net, fordi postbåden kæntrade under en vinterstorm. Nu lå hun på kirkegården og havde fået en krans. Det blev enden på mine drømme om at komme hjem til Finland.

Ingeborg og Valdemar ville hellere end gerne beholde Auri. Efterhånden fik de selv tre børn, og Auri blev en tålmodig og kærlig storesøster, der ikke vidste alt det gode, hun ville gøre for de små. Hun blev dansk for alvor.

- Jeg havde nok brug for at føle mig som en del af en familie, og efterhånden tænkte jeg aldrig på Finland og min egen familie. De første år i skolen var et mareridt, en gammel lærerinde forsøgte aldrig en lejlighed til at fortælle mig, at jeg burde være taknemmelig for mine gode plejeforældre og det land, der ville tage imod mig. Måske derfor blev jeg aldrig det store lys i skolen.

Der skulle gå næsten 32 år, før Auri igen hørte fra sin finske familie. Auri var blevet gift med Keld og havde fået sin egen familie. I sit inderste følte hun sig dansk, årene havde lært hende ikke at tænke over ting, der ikke kunne ændres.

- Jeg fik pludselig et brev fra min finske morbror, der havde fundet frem til os gennem Frel-

sens Hær. Keld og jeg rejste straks derover sammen med vores fire børn. Det var en bevægende oplevelse pludselig at stå ansigt til ansigt med en bror og søster, jeg kun vagt kunne huske, men som jeg straks følte slægtskab med, selv om vi ikke kunne forstå hinanden.

Min far levede endnu, da vi kom til Finland, og han græd, da han mødte os og spurgte, om jeg var bitter - men bitter, det har jeg aldrig været. De gjorde, hvad de mente, var rigtigt dengang.

Mærket for livet

- Jeg tror ikke selv, jeg ville have valgt at sende mine børn bort. Min bror fortalte, at min mor gik rundt derhjemme og talte til os, som om vi var der endnu, så for hende var det nok hårdere, end det faktisk var for min søster og mig, men heldigvis nåede hun aldrig at få at vide, at vi ikke boede sammen.

Min bror fortalte, at han var med i båden, da de forulykkede. Stormen tog til og båden kæntrade, min bror fik reddet mor i land stærkt forkommen. Hun blev lagt i saunaen, men efter et par dage døde hun.

Det var en tragedie, der har mærket min bror for livet.

Mine to søskende kom ud til

plejefamilier, og der blev de, for da min far kom hjem fra krigen, var han så psykisk skadet, at han ikke magtede at tage hånd om sin familie.

Siden har Auri og hendes mand besøgt den finske familie endnu en gang, og familien har besøgt Danmark, men de kan stadig kun tale sammen ved hjælp af tolk.

- Keld og jeg har forsøgt at lære finsk, men vi har svært ved det, og det er trist, for der er så meget, jeg gerne ville vide om mine søskende. I Danmark fik jeg gode plejeforældre og tre dejlige plejesøskende, men det er også rart at vide, at jeg har mine egne rigtige søskende.

Saara og jeg kom egentlig først tæt på hinanden de sidste år, hun levede. Hun havde ikke et lykkeligt liv, hendes velstand fjernede hende fra mig som barn, og siden bragte den hende heller ikke fred i sindet. Men de sidste år, hun levede, fik vi talt om mange ting. Hvis krigen ikke havde bragt mig til Danmark, havde jeg ikke fået min dejlige mand og familie, så jeg synes, jeg fik et godt liv trods alt. Jeg føler mig dansk, men jeg er også stolt over min finske baggrund og min finske slægt.

